

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentegyházutezába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évnegyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Keddén, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden négyhasábos egy sor után számítandó 4 pkr beküldése mellett közlésért.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előzetes, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

ELŐFIZETÉSI FIGYELMEZTETÉS.

A hirlapok sorsa feletti legfelsőbb intézkedés folytán felesleges példányokat nyomtatni nem lehetvén, tisztelettel kérjük fel előfizetőinket, hogy jelen hó végeig megrendeléseiket, lapunk jövő évi folyamára megküldeni méltóztatassanak.

Előfizetési ár: egész évre 12, fél-
évre 6 évnegyedre 3 pfrt.

Szoros feladatunknak tartandjuk, hogy lapunk az érdemes közönség ébredő részvételét mindinkább kiérdemelje.

Szerk.

POLITIKAI LAPOK

Élénk figyelemmel nézett mindenik birodalmi sajtó egyik a másikra, várva, kímélve, hogy melyik minő védpaizst emel a hirlapbélyeg-törvény ostroma ellen.

Eddigél úgy látszik, mindenik lap árát emelte többnyire egy negyeddal felebb, míg mi és a M. Sajtó lapjaink számát egy időre alább szállítani véltük célszerűbbnek; s minket legalább aligha csal azon számításunk, hogy intézkedésünkben olvasóink véleménye osztozik. Előfizetőink eddigi nyilatkozatai minket e részben megnyugtattak.

Egyszersmind hiszszük, hogy Erdély igényeinek mindig így is megfelelőendünk, bárha tapasztalásunk folytán mélyen érezzük, miképp egy kebelbeli lapunknak, hogy a csatlakozott szellemi erők, s a vidéki ébredő anyagi s szellemi munkásság viszonyait kellőleg visszatükrözhesse, s egy-szersmind a világeseményeknek is gyorsabb tolmácsa lehessen, nagy szüksége van arra, hogy lapunk mielőbb ismét háromszor jelenhessék meg; mire azonban csakis az előfizetők számának még legalább 1/2 részbeni emelkedése tehet minket képesekké.

Mi általában a legutolsók vagyunk azok között, kik az általunk kezelt lapot a nemzet életkérdésévé teszik; csak annyit akarunk kiérdemelni, hogy szerény munkásságunk, s ügybarátainknak jóakarataink mellé csatlakozása által összeköthessük e lankasztó jelent egy elevenebb multtal, s egy reményteljesebb jövővel.

A mi feladatunk csak így szerény, s éppen nem lehetünk hivatala a jelen idők gordiusi csomójának kioldására.

Eppen azért nem igénylünk a közönségtől megerőltetett részvétet, nem áldozatot; szükségessé akarjuk magunkat tenni; s a közönség józan felfogásában kereszük fennállásunk biztosítását.

Érezzük, hogy minél inkább fejlődnek kebelbeli körülményeink, annál kevésbé nélkülözheti az erdélyi birtokos és polgár, az erdélyi illető nemzeti nyelven szerkesztett lapokat. Elzött évnegyenkénti közgyűléseinken folyt az eszme-forgalom, s az ifjú a férfi, felszedett ott oly felvilágosításokat, oly eszméket, melyek családi tűzhelye körül a folytonos haladás magvával szolgáltak; most az eszmék intérvényszerű forgalmát kizárólag a hirlapirodalom képviseli; és egyenesen ki lehet mondani, hogy a hirlapolvasást egyetlenegy értelmes ember se nélkülözheti. Az olvasás szükségese, mint a kenyér; ezzel a test, a ki pedig szellemét táplálék nélkül hagyja, az maholnap testét is rongyba ejti; mert ott állunk, hogy még egy eke barázda kivágásához is ismeretek kellenek.

Eltöröltetvén a jobbágyság, a régi gazdasági birtokrendezési fogalmak a jövőre nézve többé nem érvényesek, a váltótörvény behozatalával pénzügyi viszonyaink új stadiumba léptek át, s hitel s értékpapírok forgalma kezdi már is betölteni az érzéppénz helyét itt is, hol népünk még a börzeviszonyokkal oly ismeretlen, s hol e miatt már is annyiszor csalódott.

A vasut már országunk széleit mahol-

nap érintvén, mind a gazdának mind a műiparosnak új piacjai nyílnak; a piacok kecsegtetése által gyárak emelkednek; a gyárak a termelésre hatnak, s a tisztán gabonatermelés hatalmas versenytársaul emelik az ipartermények productióját.

És nekünk mindezen tárgyakra eleven figyelmet kell fordítani, s az idővel együtt fejtenünk egymást, tájékozunk a teendőkre, s vállalatok felől, hogy nemzetünk ne csak hogy el ne essék; de menjen, haladjon előre, s virágozzék anyagi s szellemi jóléte.

Lapunk az erdélyi magyarság érdekeinek képviselője, és műveltségi állásának kifolyása akar lenni; egy organum, melyben minden hazai hallattathatja ildomos véleményét, fejtegetheti jóra irányuló nézeteit; társalgási terme ez a nemzetnek, közéletünk csarnoka, hol hatestben nemis, de szellemben együtt-lehetünk.

Nem mi akarjuk vezérelni a nemzetet, mi csak összpontosítói akarunk lenni nemzetünk geniúsának, mely azt vezérelte és fentartotta ekkorig.

Ez volt szándékunk eddig is, s ez leendő mindvégig. Így fog e lap szükségévé és kedvenczévé válni Erdély azon részének, mely az itt központosított munkásság és akarat irányában elveiben osztozik.

A minek pedig szükségessége egy nemzet kebelében elismertetik, annak hatáscsapása a közrészvétlenségtől nem jöhet; a mi pedig haszontalan, szükségtelen, a mi a közméltánylást kivívni képtelen, am veszszén el. Veszszén el Közlönyünk is, ha az Erdély kebelében hatáskörét betölteni nem akarná.

De a körülöttünk csoportosult szellemi s anyagi részvét minket lapunk közérdekségéről már meggyőzött, s nyugodt öntudattal haladunk a nem éppen göröngy nélküli pályatérén.

Érintve így egy kebelbeli lap sorsát, nézzünk összes nemzeti irodalmunk politikai napi irodalmára, a nagyobb lapok sor-

sára, melyekkel szembe mi is, mint publikum, állunk, hazafi-lelkesezésünkkel.

Azt hiszszük, hogy ezek irányában már a szükségesség érzete mellett, az áldozatkészségnek is résen kell állani.

Az egyén saját családi tűzkörénél szellemi szükségleteit egy gyéribben megjelenő s olcsóbb hetilappal is kielégíteti; ámde a nemzet méltósága kívánja, hogy oly tekintélyes lapjaink is legyenek, melyek a magyar név méltóságát a birodalom több népfajai versenyében is fentartják.

Miután a németek, olaszok, magyar és fényes kiállítású napi lapokkal kérkednek, melyekben a kor kérdéseit tüzetesebben tárgyalhatják, s melyekben a világpolitikára kiható szót emelhetnek: ilyen lap kell amagynak is.

Most, miután a M. Sajtó hetilappá vált, a fennebbi sorsra a Pesti Napló van hivatva, melynek élén ismét a tekintélyes képességű Kemény Zsigmond báró áll.

Ezen nagy lapnak nemzetünk kebelében mulhatlanul fenn kell állania, s szükséges, hogy az eddigi részvét magát megkészszeresse irányában; s miután a szegényebb sorsú egyesek annak hordatását meg nem bírják, ohajtandó, hogy minden egy, vagy szomszédos helyiségekben levő számos birtokos s lelkesek összetéve állírokat, a közrészvétet irodalmunk méltósága mellett emelni igyekezzenek.

Más részről szintén ohajtandó, hogy Magyarhon fényes publicistai képességei, kik a táblakon magokat s lángeszűségeket annyiszor kitüntették, lépjenek mind be az irodalmi tér sorompóiba; itt, hol nincs párt többé, hanem van egy nemzet, s annak a közbirodalom aegisze alatt egy nemzeti érdek, s szentelje oda mindenki erejét, képességét; s az emlékezetek táblájáról a régi szétszakadozottság fekete vonásait kitörölve, segítse előhaladásra a nemzetet, oda hordva műveltségi alapjaihoz azon szellemi kincseket, melyekkel kebelét az ég megáldotta.

SAPHIRA.

Koszorúzott pályamű.

Irtá

HALMÁGYI SÁNDOR.

IV.

A balítélet ostora.

(Folytatás.)

Csukat Menyus ott hevert szótlan, mozdulatlan.

— Meghalt! — suttogá Boncza, s e szó után most már maga is megütközött e tette fölött, mert éppen halállal büntetni ez embert még se akarta tán: — Eredj, Áron... Az ajtók be vannak-e jól zárva mindenfelől? — kérde zavartan.

— Be vannak, nemzetes uram, hogy ne volnának!

— Siess ki az utcára... Ragadd meg gyorsan a holttestet... Vagy nem!... Ne bántsd azt... hanem a lajtortját... eredj hamar, vedd el onnét és hozd be frissen az udvarra a lajtortját!

— Ertem, nemzetes uram, — felelé Áron nyugodtan.

— S elsiertet.

Pár percz mulva, Boncza és leánya, s kik nagy felindulással, némán állottak az ablakban, nyikorogni hallák az utcái ajtót; de ugyan e pillanatban zajongó néptömeg kiabálása is hangzott fel az utca sarkán.

*) Lásd a Kolozsv. Közl. 160-dik számát.

Csukat Menyus rokonai, felesége, anyja, bátyja, sógorai, komái, barátjai érkeztek sirva, riva, káromkodva, jajveszékelve, átkozódva, vad lármá közt, füstölve, fejszékkel, nyársokkal kezökben, kísérve roppant népesporttól, a mely, mint bősziált ár, rohant a hely színe.

Aronnak csak annyi ideje volt még, hogy gyorsan a lajtortjához fusson, azt megragadja, az utcái ajtón az udvarra behozza és a reteszt mégis feltenni érkezzék.

De azon pillanatban, a midőn a merész székely suhanc egy szökessel az ablak alatt temett, s felakará ragadni a lábtót, mint egy patogó villám, úgy szökött talpra a halottnak vélt Csukat Menyus és derékban átolelvén őt, vad örömkialtással csapta magát a földhöz a szegény göbével együtt.

Boncza uram kardvágása a fegyverkovácsot mellen érte volt, de vesztély nélkül, mert ennek kerge bőrkötője úgy szólva pánczéul szolgált. A váratlan támadásra megijedt és elvesztette volt ugyan az egyensúlyt e különben is részeg ember; de az esés csak egy pillanatra kábította el, s bal karja kimarjulásán kívül, egyéb baja nem történt. Mind a mellett, látva, hogy egyedül marad a csatatéren, részint félelemből, részint ravasszágából halottnak tette magát és se nem nyugott, se nem mozdult, míg a visszatérő felzúdult nép közelgését, a mire számított, és megboszulására most a legkedvezőbb pillanatot, hamarabb mint hívé, megérkezve nem látá.

— El vagyunk veszve! — kiáltá Boncza e jelenet láttára mintegy megkövülve az elszörnyüléstől. — Áron elfogva... az ajtó nyitva, tárvá... s a nép az egész utcát előzönl!

Magán kívül rohant, hogy megmentse hű cselédjét, ha lehet, vagy a nyitott utcái ajtót legalább védje és béreteszelje.

A mint fedetlen fövel s villogó karddal ke-

zében a függő, fedeles tornáczon végig és a reesező deszkálcspókön lefutott, Márk házi csatlósát látta keresztülrönni a holdvilágitotta udvaron. A jó öreg Tamásnak szintén kard villogott kezében, s a két agg harczfi majdnem egyszerre érkezett a védetlen ajtóhoz. Szó nélkül is értik egymást, hogy az utcán üvöltve közelgő népet meg kell riasztaniok, hogy a küszködés közben segélyért kiáltozó Aront megmentsek és az ajtó sietve eltorlaszolhassák.

Boncza egyszerre az utcán termett. Midőn magas fekete alakja, meztelen kopasz feje és széles görbe kardjával feltűnt, a már közel érkezett nép csakugyan megriadt, meghökölt. Csukat Menyus pedig egyszerre elbocsátotta áldozatát.

— Hah! vén gyilkos! — kiáltá, magát az agg nemesre akarva vetni, a ki iránti boszúvágya egyszerre őrlongóság fokozódott, a midőn ily közel látta magához áldozatát, a kit most már, nem csak perengésre állítani, hanem éppen szétlenni vágyott.

— Vissza nyomorult, vagy meghalsz!... dörgő Boncza, egy suhintással kardját csapásra emelve.

E pillanatban Tamás is mellette termett, s tüneményes gyorsasággal forgatta szabályját a levegőben; egész teste merev, mozdulatlan volt, csak keze feje forgott a karddal alá s fel; volt valami kísérteties e dermidt, szoborszerű magatartásban. Úgy tetszett, mintha a kard magától szelné a levegőt.

Aron azalatt szokott hidegvérűségével felszedte a sátorfát és bement a házba, hogy keresse elő ölmos botját, s ereszsze el a Bodrit, a komondort, melynek irtózatoss vonítása hallatszott a földszinti szobákból.

E mély hangú, vészjósló kutyavonítás, a mely úgy tetszett, mintha a föld alól jönne, és egy másik, ismeretlen, szintén öreg harczfi

váratlan megjelenése még a Csukat Menyus vészszomjazó lelkét is borzadálytal tölté el. A két, mozdulatlan, agg, s egymáshoz külsőre igen hasonló harczfira meresztett szemmel, rémületen húzódt vissza, s a babonás nép, még a fegyverkovács közelebről érdekelt rokonai eszeveszetten révedezve, sivalkodva és Jézus nevét kiabálva, fordítottak hátat és verődtek sürű tömegébe.

(Folytatjuk.)

Értelmezavaró sajtóhírből. A 159-dik számbeli második tárczahasáb alulról számított 7. és 8-dik sorában „erénytelen” helyett „eszélytelen”, „meltányomon alóli” h. „meltősságomon alóli”, a mult számban pedig 1-ső hasáb u. sz. 9-dik sorában „gyalogoljon” h. „galagolyoljon”, a 2-dik hasáb a. sz. 7-dik sorában „sorfúztak” h. „sorjáztak”, a 4-dik hasáb 24-dik sorában: „néptörédék h. „népsöpüredék” lenne olvasandó.

Temetésen.

Búsán zúg a harang s terjed szét zenéje, Nem imádkozásra, temetésre huzzák, Mintha a fájdalom keserve beszélne: Bévégző egy édes anya élet-utját. — Ott van a terítő, fehér gyolcsból vetve, S mint alvó szent, nyugszik rajt' az elköltözött, Mint a szálló harmat a liliumon estve, Mint a fehér hatyu fehér habok között. —

Fehér hatyu volt ő az életnek taván, Felszínén most csupán tollai lebegnek: Kiket úgy szeretett, itt maradtak árván, A még neveletlen, szép fűtű gyermekek. — Ott játsznak — a hitben, hogy alszik a halott, S a melyben fölébred, úgy várják a perczet, És forrón csókolják azt a hideg mosolyt, Mit elszálló lelke ajakán feledett. —

Ezen felfogás szükségességének jelen-
ségével idvezeljünk mi id. gr. Teleki Domos-
kos nevét azon lapján a Pesti Naplónak,
mely legelőbb van az új szerkesztő nevé-
vel aláírva! *) Dózsa D.

*) A nemes gróf jeles cikkét jövő lapunk
ismertetendi. Szerk.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS

Konstantinápoly, dec. 1-jén. —
Ma, mintegy menykő a kürtön, úgy csapott
le kelet fővárosára azon hír, hogy lord
Redcliff kormányától egy távirati sürgönyt
kapott, melyben neki rendeltetik, hogy
szabadságidejét rögtön vegye igénybe, s
hagyja el Stambult; gondolhatod, hogy
ezen váratlan hír itt, hol az angol követ
(ki tulajdonképpen szultánja volt a török
birodalomnak, hol neki minden akarata
teljesítve volt, hol az ő szájából kiesett
minden szó parancsolat volt) elmenetele,
s pedig, a mint azt gyanítani lehet, végkép-
peni elmenetele nagyon felizgatá a kedé-
lyeket; igen jól értesült egyénektől hal-
lám azt a véleményt, hogy itt is Napo-
leon keze működik, s hogy Redcliff vissza-
hívása, egy feltétele lett volna az Os-
borneban kovácsolt oláhországi vissza-lé-
pésnek, az unio helyett Redcliff visszahí-
vatása, s az által egy nagy tér megnyerve
ujra a napoleoni befolyásnak, mely — mint
vihar — terjeszti mind tovább-tovább
fekete szárnyait. Anglia dec. 2-ki évün-
nepére aligha adhatott volna kedvesebb
ajándékot Napoleonnak, mint az öreg Red-
cliff visszahívását; ezáltal kelet politi-
kájá egészen más irányt veend, Thouvenel-
nek szabadon áll a tér urának tervei sze-
rint működhetni. Másfelől hihető, hogy
Redcliff magával rántandja a Resid-minisz-
teriumot is. Már sokan azt is akarják tud-
ni, hogy ki fogja a visszahívott angol kö-
vet helyét itten elfoglalni, sokan Bulwer-
ről, az oláh-fejedelemségekben levő angol
biztosról, beszélnek; de hihetőbb azon vé-
lemény, hogy lord Cowley, a párisi angol,
követ, fog ide jönni mint angol követ.

Bakalium.

Pest. Adjuk tudtára mindenkinek, kik-
nek illik, mostaniaknak és jövődöbeliek-
nek, hogy csekélységünk, t. i. a K. Köz-
löny legutolsó köz-katonája, Pestre tette át
főhadiszállását. Híjjában, Pest csak Pest!...
De bárha a jószágos sors ily magasra vitte
is dolgunkat s még ezen fölül a privat Die-
nerségig fel is vergődünk, azért még is
mindig fogunk tisztelegni a kedves kis
erdélyieknek s a változandó Szerencse-is-
tenasszony bőség-szarujából igyekezni

fogunk elkapkodni egy pár zöld levélkét;
melylyel a K. Közlöny nagyon tisztelt olva-
sóiinak kedveskedhessünk — éppen a ma-
gaidejében. — Majd fogunk ám írni az An-
golkirálynéről, István hercegről, a Ná-
dorról, a Magyar királyról, Bécs, Vác,
Páris, Debreczen városairól, a Tigrisről, a
Báránról, sőt egész Európáról... ezek ám
mind igen csinos vendéglők itt Pesten, me-
lyekben, mint az időben, némely vendé-
gek már szundikálnak, mások ébrednek,
némelyek most lakomáznak javában, né-
melyek eltűnnek, mások meg most jönnek...
Egy van csak, mi nekünk visszatetszik, nekünk,
kik habár gyenge prósában, de Bu-
da-Pestet Kolozsvárt, az Óvár szögletén
énekeltük meg, mondjuk, nekünk nagyon
visszatetszik, hogy Pesten egyetlen ven-
déglo sines „Kolozsvár városához;“ mintha
a pesti vendéglősök is olyan sokat tartá-
nának magokról, mint némely pesti hí-
dondászok; vagy mintha a pesti vendé-
glősök is mind megannyi magyarországi né-
mely félsten volna, ki, ha vagy egyszer
magyarul talál szólni, már a lapok, mint
rendkívülit, kürtölik, s ki az erdélyi ugy-
nevezett főrendet csak trücsköknek nézi;
szerencsére, hogy az ilyen magyarorszá-
gi sanskrit fajta már-már alig van s az er-
délyieknek is kiszállott a trücsök a fejök-
ből... bizony az ilyen, nagyon veszélyes
betegség is, ez menthetlenül meg szokta
hozni a kikerülhetlen halált — kiválha csa-
ládi — s chronis nyavalyává fekélyesed-
dik. — Azért, csak gondosság, esélyesség
és resignatio, hogy a népek istene minket
ilyen pestistől megóvhasson. —

A „betegség“ szóra ide iktatjuk, hogy
az egész birodalomban egy nagyon furcsa
betegség ütött bé, t. i. azugynevezett „kraj-
czár“ betegség; a krajczár-betegség, mint
testi hiány és oldalfogyatkozás, ugyan áta-
lánoson elterjedt járvány-nyavalya, mi is
kegyetlenül szenvedünk benne; de nem ez
a betegség, miről éppen szólni akarunk;
nem is „krajczár-vagy“ orvosneven „ava-
ritia“, sem nem a „krajczár-izsöny“ igen
közönségesen elterjedt neve ennek „te-
kozlás“, mondjuk, egyiksem ezek közül; a
miről mi akarunk szólni, az egy újabb
betegség és különös, hogy csak az újság
szerkesztőkbe akad belé; hanem bizonyos,
hogy mindnyájan igen megfogónak érezni, ha
elejét nem vennék; legsajátságosabb eb-
ben a járványban az, hogy a kiket meg-
könyökezt, mindenik nagy mathematicus
lesz; a pesti szerkesztők már ugy ismerik
a krajczárnak legmagasabb potenciáját is,
mint az egykori zsidó fiú, ki 12 krajczárral
kezdván az élethez, év múlva már annyit
szerzett volt, hogy a feleslegből egy kraj-
czárt a koldusnak is adhatott, de mikor a

koldus mondotta hálálkodva „adjon isten
ezer annyit,“ a mi jártas fiunk, villámgyor-
san kitalálta és hangosan ki is mondotta,
hogy az 16 for. 40 krajczár lesz. — Mit
mond hozzá, t. szerkesztő ur, jól számított-
a-e a fiu? mert hiszszük, hogy ön is sokat
studiorozta a „krajczárt“, csak hogy már az
újév is studiorozná önhöz ezerrel az —
előfizetőket. — r-f-s.

Sz. - Udvarhely, dec. 6. — Te-
lünk van már három nap óta; ma reggelre
pedig oly fokra hágott a hideg, hogy nem
csak erdei, de kerti fáinkat is belepte a tél
virága, a zuzmara. Azonban ne vélje sen-
ki, hogy itt a Hargita alján a keblek is oly
hidegek volnának, minő künn a természet.
Sőt éppen szívmeeget tanúsítók jeleni fog-
lalkozásaink közt is találhatunk. Hiszen az
a lapokban többször említett leánynevelde
felállításáni működés nincs megszakadva.
Mert a város által a végre kinevezett bizott-
mány a növelde alaptervét megkészítette,
melynek pontjaiban röviden ezek ajánlat-
nak: hogy az intézet 1. legyen felekeze-
tesség nélküli, melyben bármely hitvallá-
su leánykák tanulhassanak. A felekezeti
féltékenység elenyésztesítésére pedig hatá-
rozottan mondassék ki, hogy a vallás és
szent énekek tanításának elintézése merő-
ben bizatik a helybeli rom. kath. és ref.
egyházak első lelkeszeire; a többi tanítók-
nak szigorúan, hivatalukból elmozdítás
büntetése alatt, megtiltatván, növendé-
kekkel vallásos fejtegetésekbe vegyülni.
2. Legyen négy osztályu, az Indali úrtól
küldött rajz szerint szervezve. 3. Legyen
két férfi- és két nőtanítóval ellátva. Ezek-
nek fizetések lenne: főtanítónak 400 pfr.
és az iskolát tisztító egy cseléd béréül 40
pfr., az altanítónak 300 pfr., és a két ta-
nítónőnek két-két száz pfr., vallás és szent
énekek tanításáért a helybeli rom. kath. és
ref. egyházak illető lelkeszeinek rendel-
kezése alá együtt 120 pfr. Mely évenkénti,
s összesen 1260 pfr. totó tevő kiadást a
város pénztára fedezné. Ezen kívül a
tanítók és tanítónők közt egyenlőleg osz-
tassék meg a tandíj két-harmada, s az is-
kola mellett adassék mindeneknek szállás.
A fennebbi fizetések nem csonkíthatatnak
azon esetben is, ha éppen a férfitanítók
nejei alkalmazzathatnának tanítónőül. 4.
Iskola-helyül a város örökre adja át a szom-
batfalvi utcában levő régi sörházat, s ezt
e célra akként alakíttassa át, hogy ott a
négy osztálynak legyen négy külön tante-
reme, s a tanítóknak is alkalmas lakhelye.
Az udvar nagyobb részit pedig változtat-
sra kérté, melyben a növendékek a tanít-
ónők vezetése alatt a kertészetet gyakor-
latilag tanulhassák, a termelendő vete-
mény a tanítónőket illetvén. 5. Az inté-

zet fölő helybeztessék egy öt személyből
álló felügyelőség, melynek elnöke a pol-
gármester, tagjai a helybeli rom. kath. és
ref. egyházak első papjai és a város által
három évre választandó két városi polgar
lennének. Ezen hivatali eskü által kötele-
zendő felügyelőség teendői: a tanítók vá-
lasztása, iskolavizsgálat, a tandíj kezelé-
tése, pl. annak beszedése, s két-harma-
dának a tanítók közti felosztása, egy-har-
madából pedig iskolai szükségletek. t. i.
fa, tan-segédzszerkeszt. sat. beszerzetése.
6. Tandíjul fizetessék minden városi pol-
gar leányától hónaponként 20 pkr., idegen-
től 1 fr. pp. Ezen kívül rendkívüli tantár-
gyakért, minők pl. francia nyelv, muzsi-
ka, az illető tanítók különösen jutalmazan-
dók. Továbbá tíz rom. kath. és tíz ref. vá-
rosi szegény leánya tandíjmentesen föl-
veendő ez intézetbe.

Ennyi a bizottmányi javaslat vázlata;
s már epedve várjuk, hogy az a városgyü-
lés elbire terjesztessék és elfogadtassék.
Mi a város polgárságának tapasztalt ál-
dozatkészsége által feljogosítva érezzük ma-
gunkat azt remélni, hogy azon testület,
mely megértvén az idő intését, egy ily in-
tézet fölállítását elvileg kimondotta, most
a kivánt áldozattól se fog visszaretenni;
sőt a bizottmány által tán egy kissé szűk-
markulag javasolt tanítói fizetéseket, ma-
gasbra emelendő összegekben fogja meg-
állapítani. Adja Isten, hogy ezen évet,
melynek elején pendítették meg ez intézet
eszméje, zárja be városunk egy oly hatá-
rozattal, mely tegye ezt örökre áldás-
dúsan emlékeztetéssel! És aztán adja Isten,
hogy oly hő kebellet táplált reményünk val-
ósulhasson elbire egyébbünné is semmi áka-
dály nem gördítetvén, az ezen évben el-
vetett nemes mag tavasz virultával életre
jöhessen!

A leánynevelde vonatkozólag csak
még annyit akarok megjegyezni, hogy
annak felállítására nem csak a város és
tanoda előjárósága munkál eré-
lyesen (mint az e lapok idei 141-dik
számában a „Kol. Napló“ rovat alatt mon-
dánk), hanem minden józan gondolkodá-
sú ember teszen, a mit tehet. Ama közle-
mény hihetőleg onnan származott, hogy a
tervező bizottmány a polgármes-
tert és egy tanárt bizott meg avval,
hogy Indali úrral érintkezésbe tegyék ma-
gokat a tárgyra nézve.

Czélba volt véve egy kaszinó felállításá
is, de alapját, mely porló homok volt —
az őszi szél elhordta. — Tán nem járunk
igy a községi könyvtárral, melynek mi-
benlétéről jövő levelemben szölok.

Ezt bezárom a gabona-ár följegyzésé-
vel: tisztabúzának erdélyi köble, 14—15

— És gyülni kezd a nép; s mindenki szemében
Egy-egy fájó köny van, a mely jégge fagyott,
S — mint a martyrokat megtisztelti mélyen, —
Megadja ezzel a legszebb áldozatot. . .
Majd támad s elhangzik a halottas ének,
A mely mindenkit mély köny-tengerbe temet:
Nagy hatalma van e megindult érzésnek,
Mert megörökíti az emlékezetet.

Aztán lezárják a koporsó fedelét;
Örökös éjszákát borítanak reája,
Mint a levélre, mit a vihar hinte szét,
S a gazda mélyen az ugar alá szántja. —
S melynek üdvéért szép lelke annyit fáradt,
Pusztán marad a ház, a család és telek;
Melyen madár, virág, fű, fa, lombok, ágak,
Mintha lelkők volna, búcsút integetnek. —

S megindul a menet, lassan, hosszú sorban,
S — mint bércezi patakról, ha nagy folyamhoz jut,
Nem tudni, hogy nőtt meg s ezredete hol van —
Tenger-nép lepi meg a temető-kaput. —
Melynél ki-ki leráz mindent, a mi földi,
És ugy közeledik a keresztthez, fej-fához,
Mely a kék eget a földdel összeköti,
S melynél mult- s jövőért emlék s remény áldoz.

S a mint tovább mennek, sokan elmaradnak
Leborulva egy-egy koszos sarkhoz;
Mindent egyaránt nyom sulya a bánatnak:
Szüle, rokon, barát sirján eped, könyez. —
Itt egy kis virágot tépett ki a szélvész,
Nefejejt-koszortut zúzott össze amott. . .
Oh, és a szeretet, mely soha ki nem vész,
Mikint ne lelne itt holmi tenni való! —

— En nem maradok el, pedig van halottam;
Vigaszt adok annak a két kis árvának:
Mutatom az eget ott fenn a magasban,
S hogy Isten szemei minket onnan látnak;

Meg egy oda szálló szép fehér galambot,
Vagy hervadt levelet, milyen ékes volt az. . .
Feledjék egy percze, hogy jó anyjok halott,
Ne bántsa szívüket a köny, meg a panasz!

... És most letették a koporsót a sirba, —
Fejűl felállíták a kis emlék-követ;
Fekete betűkkel az van reá írva:
Hosszan élt, békén tört, szenvedett, szeretett!
— Az utolsó kapa-föld is rá van hányva;
A halottas ének lassan-lassan vész el. . .
S az új sirt a vándor-fuvalomnak szárnya
Kezdi borítani hervadt levelével. —

Haza oszlott a nép, zajtalan a sarkert,
Csupán a szellőben inganak az ágak,
Melyeknek árnyai a hunyó nap mellett
Alakokká válnak, ide s tova járnak. —
Csak az új siron az árvák egyre játsznak,
Míg keleten a hold föltetszeni készül,
S méla sugarával oly titkos fény támad,
Mintha anyjok lelke venné őket körül.

Szász Gerő.

IRODALMI LEVELEK.

III.

Nagy-Körös. — Szívesen engedek felhívásod-
nak, hogy a Budapesti Szemle füzetét koron-
ként ismeressem olvasóddal. Közelkedési esz-
közaink ismeretes hiányai mellett éppen nem
fogok csodálkozni, ha tudósításomat hamarabb
fogjátok kapni, mint magát a Szemlét, mely-
nek már második füzeté is elhagyta a sajtót. A
szerkesztő e füzetben is megpótlá ígértét két
ív nyomtatvánnyal, (adván 8 helyett 10 ívet) s
India becses és pompás kiállítás földarozá-
sával: oly áldozat, melyet neki az előfizetők foly-

tonos szaporodása kárpótol. És ennek így is
kell lenni, helyesebben csak így van jól. Hadd
tudja meg mindenki, hogy nemcsak a cifra
frasisoknak, hanem a komoly szónak van ná-
lunk kelete.

E füzetet megnyitja: „Verböczi István
s Verancsics Antal“ Szalay Laszlótól.
Néhány nap előtt jelentve volt az academi-
ai ülésben, hogy a Verancsics összegyűjtött mun-
kái ugyancsak Szalay által szerkesztve rövid
idő alatt kikerülnek sajtó alól; oly körülmény,
mely ama cikknek korszerűségét csak neveli
irodalmunkban, mert belbecse az mindig e-
gyenlő marad. Az értekezés Verböczynek jel-
lemrajzát s halálát, Verancsicsnak élet- és jel-
lemrajzát nyújtja. Minket, erdélyieket különö-
sen közelről érdekel. Történetünk egy fontos
korszakában tényező volt mindkettő: amaz szó-
nok, törvényhozó; s ez író, államférfi. A sepa-
ratio előidézésére az elsőnek bizonynyal nagy
befolyása volt, s annak történetét senki se írta
meg oly mesteri tollal, mint Verancsics, ki-
nek historiai dolgozatairól oly találólag mon-
dja Szalay: „Itt nem Livius majmoló iskolame-
sterrel van dolgunk, hanem művészettel; ki Li-
viust érti, ki ennek szépségeit érzi, s közülük
egynémelyiket, még a szöfűzés palástjának
olykor-olykor a nehézkességig gazdag redőit is
reproducálja; — aztán látni való dolog, hogy
ki e dolgozatokat szerzette, az maga is állam-
férfi volt, azon államé, melyek történetét
írta.“ E szavak egyszerűsége helyet is ki-
mutatják, mely Verancsicsot történeti irodalmun-
kában megilleti, s megjelölik munkái fontossá-
gát. Ama kort más világításban látandjuk. For-
gács és Istvánfi többnyire párt-élel írott meg-
jegyzéseit amaz államférfi savaival csafolha-
tandjuk. Igazság lesz szolgáltatva oly historiai
vadásért, melyek elmondása a legközönsége-
sebbé vált.

Szalay Verancsicsnak két olasz költeményét
is közli, s mint költőt is bemutatja; oly köl-
tőt, ki rossz ódák, versek mellett jó olasz stan-
zakat készített. Uj, s tudtomra alig emlegetett
dolog.

Párhuzamosan a költő-államférfival vettük
a szónok államférfi jellemzését is, melyet —
nem tudok hirtelen találóbbat mondani — ta-
citusi szigorúsággal írt meg. Verböczi magán-
polgári becsületessége, buzgalma, s a jog meze-
jén gazdag ismeretel nem gátolják kimondani,
hogy államférfi működésében minden lépten-
nyomon a rövidlátás és nyegleség megdöbben-
tő jeleivel találkozunk a gyászunk, mely az or-
szág fölébe volt jövő első rendű tényezői-
vel. Ő az elbizottság maszlaválat tartotta jól a
nemzetet, oly korszakban, midőn ezt nyomo-
ruságának érzetere bűnbánó magába-szállásra
kellett volna bírni; ő botor volt hinni, hogy a
gravitatio súlyt kénye-kedve szerint a nemzet
egyik osztályáról a másikra helyezheti, s hogy
a kormányt az urak elkerülésével, az urak el-
lenére első sorban, vagy éppen kizárólag a ne-
mességgel vitetheti, azon nemességgel, mely
politikai erkölcsiség dolgában vajmi kevéssel
volt tisztesebb az uraknál, s mely politikai be-
látás dolgában még valamivel rövidlátóbb volt,
mint maga Verböczi; ő az egyszerű ugocsa
néma, a soha fégyvert nem öltött notarius, u-
tódas vágyott lenni Zázolyának, a Perényieknek,
a Báthoriaknak a nádori méltóságban, balgán
megfeledezvén arról, hogy a nádor nemcsak
első bírja az országnak, hanem fővezére a ha-
daknak, s hogy közbenjárásának korona és nem-
zet közt csak dynastiai állása adhat súlyt. A hé-
zagot holmi nyegleségek által vélte kipótolhat-
ni; azáltal p. o. hogy magát a nádorság kiálló
félreismerésével a nemzet nádorának és „szol-
gájának“ írta.

(Folytatjuk.)

fr. törökbuza, és rozse 10 fr. zabé, 3 fr. 36 krtól 4 frtig, pityókáé 2 fr. 48 kr. váltóban.

Tasnád, nov. 30-án. — „Adjon Isten jó napot!” így fogadja egymást, találkozáskor a magyar ember. — Nekünk Szilágyságban, gazdasági szempontból, volt elé jó napunk, — hisz ez egyik fő tényező a gazdaságban, azért örömet szentelünk reá néhány sort. — Szüreteinket, szőlő-tőkeink elfedését becsületesen bevégeztük, oly kedvező száraz napok jártak ez egész hónapban, ámbar a fagy éjenként 1½ ujnyi vastag jég-kéreggel fedte be a vizeket, s az igen erős derek nagyon megszívta zöldellő őszvetéseinket. — De f. hó 27-én este megeredt az eső, s a reá következő nap oly kellemes meleg idő volt, mint a legszebb őszi napokon; tegnap ismét esőre virradtunk fel, a lég igen enyhes, s így ősz vetéseink a dér által károsolt erőt ismét visszanyerhetik, ha a következő napok kedvezően köszöntönek be.

A f. hó 13-án tartott országos vásárunk igen gyér volt, úgy, hogy heti vásáraink sokkal népesebbek. — Valóban szomorító azon körülmény, hogy gazdasági termésünk terményeit, a nagy adó-teher között is, oly csekély árért kell, hogy elvesztgesse, s még így is szerencsésnek tartja, ha vevője akad. — A kétszeres és rozsa névze ugyan még eddig nem volt panasz; mivel a hunyad-vidékiek, s közelebről a krasszaiak tömeges vásárlásokat tettek. Legközelebről a zabot keresettek nagyon, és a káposztát, mely konyhai növény nagy vásári czikk piacunkon, de az ezen évbeli termés nagyobb részt kihaladva, romlásnak indult ősz elején, a megmaradtak pedig fél ökönyi nagyok maradtak, és ilyek százáért 10—12 ftot kell adni váltóban.

Érmelléki vidékünknek e növény dúsan szokott jó időben jövedelmezni. Hajh de tiszta buzájával szépen baba térhet a megszorult földmives, kit legalább 99 kéz vár oda haza, itt az adóért, ott a házi szükségletekre felelőgezett árúért, amott a cselédek fizetésükért, amott a napszámok, kerülők, pásztorok saját bérükért. — Valóban kellemetlen, leverő helyzet. No aztán álljon elő ilyenkor valaki, irodalom-pártolás végett aláírási ívével, bizony nem sokra fog haladni.

Szinte olyan jól esik az embernek társas életünk nyilvánulásáról vagyis életéről is egy-két szót elmondani... r. h. zánál Katalin napja egy igen szép táncestélylyel lön megtisztelve, s vigan folyt a mulatság, míg egy irigy daemon azt is megsajnálta, s az alatt egy szegény nő házában lobbott vetett, esti tíz óra tájban; a harangok rémes kongása, a riadás megszokott mulatság fonálát, a tűz eloltása után mégis szépen összekötöttet az és derülten folyt le egész végeig.

Ad vocem tűz! Nagyon szép helyen fekszik ez a Tasnád, minden-felől belátszik a vidék helysége ide, s fájdalommal kell lenézni egész kor e magas pontról a vész helyére, mint f. hó 26-án is. Szodoró helységében E. urnak unjonnan készült olajgyára gyújtás következtében leégett. — Paczalusán a mult hetekben egy gazdának minden vagyona hamuvá égett. — Szakácsiban is a mult héten volt égés.

Nem kimélte meg ezen, tűzeiről nevezetes év vidékünk is. Mintha egy boszszuló angyal hordozná Magyarhon felett a tüzes kanócot, és mégis oly gyér a biztosítók száma.

Városunkban jelenleg, a tűz ellen biztosító egyleteknek négy üggyivósága van; ezek működéséről kimerítő tudósítást remélünk közölni legközelebb. Vidékünkben megszűnt ugyan a vérhas, és úgy nevezett szamarhurut: de helyette fájdalmas szemgyulladás és veres-himlő jött elő.

Tasnádi piaci-ár: nov. hóban, ausz. mérő. — Tisztabúza, 2 fr. 12—30 kr.; kétszeres, 1 fr. 40 kr.; rozsa, 1 fr. 20—24 kr.; ó-tengeri 2 fr.; új, 1 fr. 12—24 kr.; zab, 40.—48 kr.; köles, 4 fr. káposzta, 100 fő 3 fr. 50 kr.; — 5 fr. pp.

Országszerte híres szarvasmarha-vá-

sárunk egyaránt tömött; s a takarmányhiány ellenére se igen csökkent előbbiára, mi arra mutat, hogy vidékünk nem tul-szegény takarmány dolgában.

Az Érmellékéről, decemb. 1857. Tisztelt szerkesztő ur! Az ér mellett ül a gyermek, koszoruját kötözé, — ezt Schiller mondja magyar fordításban, mely ver-nek nyomán csak ugyan reájöttem, hogy Schiller is járt az Érmelléken, még pedig vagy a Pegazuson, vagy száraz időben, mert különben maig is itt lenne a rozsa utak és sár-nak miatta.

„Les extremes se touchent“ ezen mon-dat itt igazán bé van teljesedve. — Debre-czennél orunk előtt a vaspálya és mi a fa-lun is csak ökörszekérrel vagyunk képesek végigmenni.

Tehát mikor azt mondom, hogy Debre-czenben van a vaspálya, egyszersmind ki-mondattam, hogy Erdélynek éjszaknyugati része egybe van kötve a nagy világgal, avagy nincs-e megnyitva az egész Szilágy-nak, Kolozsmegyének, Kővárvidéknek, Dézsnek és Besztercze vidékének? — hol lehet rövidebb uton Debrezenbe menni, mint a Szilágyságon, például: Kolozsvár, Zilah, Somlyó, Ipp, Margita, Székelyhida, Debrezen; vagy Kolozsvár, Csucs, Sz. Somlyó, Ipp, und so weiter, vagy Beszter-cze, Dézs, und so weiter, vagy Dézs, Zsi-bó, Zilah, Sz. Somlyó, und so weiter; szó-val, mindenik közelebb van, mint Nagy-Váradon által. — Az ut pedig ezeken a vona-lokon, kevés kivétellel, mindenütt igen jó. — Van ezeknél még egy rövidebb, s a Szil-ágyságra nézve, mivel annak terméke-nyéből részben viszen által, kíváncsabb, sürgetősebb ut, és ez Sz. Somlyó, Tasnád, Péér, Gálos-Petri, Vámospires, Debre-czen!!! Haj! de itt ismét szegény Schil-ler jut eszembe!

Anno 18... megindult volt Sz. Som-lyóról Tasnádra, még pedig azért, hogy L... i bácsinál abból a híres bakatorból igyék; — elis ért azon pontig, hol az ut el-válk balra Ippnak, jobbra Tasnádnak ve-zetvén, és ott állott, mint Hercules am Schei-dewege! balra a jó ut, jobbra a rossz ut, vá-gén a jó bakatorra; végre győzött a baka-tor, s neki indult a rossz uton Tasnádnak; nagy bajjal eljutott a mojádi cifrafogadóig és ott megírta a zsidó fogadósnál, „a Re-signatioját“ szép vers, magam is olvastam, emlékszem egy helyen így kiált fel a nagy költő, „Die Weltgeschichte ist das Welt-gericht!“ az az magyarul, Somlyótól Tas-nádig soha se lesz jó ut!

Meg is siratta volt Schillert, nem em-lékszem tisztán, Göthe-e? vagy valamelyik Schlegel? — egy érzékeny elegiában, mely így kezdődik:

Es war einmahl ein Weg—der eigentlich kein (Weg war!) Da ist untergangen mein Freund für immerdar, O! Fremdling weich links aus, den für wahr, Auch du wirst untergehn beim Mojáder Fogadó!

Ujból ismétlem, hogy Somlyótól Debre-czenig, Tasnádon keresztül, az utkésztés égető szükség, hogy a gazdag Érmelléké-nek ne keljen zsírjába fuladni, hogy hi-res borát Tasnád, Szó-Demeter, Péér, N.-Paczal, Balla, Sámson, Diosod és Somlyó sat. sat. gabonáját és sertéseit az egész Érmelléke a birodalmi kereskedési piacra szállíthassa, s ne legyen kénytelen helyben Somlyón, Zilahon és Tasnádon tőzséreknek és nyereszkezőknek elvesztegetni.

Beszélik itt, hogy a debreczeni pályát ki fognak nyújtani N. Bányáig, mely vonal-nak két év alatt készen kellene lenni. Tas-nád-Szántónál lenne rakadó helye, Tasnád és Nagy-Károly számára, a gondolat szép, akadály semmi, s vele a Széchenyi-féle terv létesülve, mely szerint Erdélybe is, hely-fekvésileg a legkönnyebben a Szamos terén lehetne a vaspályát behozni.

Hogy ezt én önnek tisztelt szerkesztő ur ékes versekkel spiccolva íram meg (pe-dig a tárgy komoly) engedelmet kérek, de az onnan van, hogy én is úgy vagyok az irással, mint boldogimlékű Börné és Háj-ne*) asszonyomék, t. i. valamelyik kettőjük közül gyermekkorában legelőbb is veres

*) Ki látott ilyest? A nagy német költők fe-jére koszoru helyett főkötőt tenni? Szerk.

oroszlányt tanult volt festeni, aztán nagy korában bármit is kezdett festeni, csak ve-res oroszlán lett belőle.

Törösvári Béla.

KOLOZSVÁRI NAPLO.

— A mint közelebbi lapjaink hírdetései közt látható, az országos színházi választmány nevé-ben felszólítás tétetik, hogy azok, kik nemzeti színházunkat egy vagy több évre haszonbérbe kívenni szándékoznak a jövő évi virágyasár-naptól kezdve; személyesen vagy bérmentes le-velek által 1858 év január 15-ikig választmá-nyí jegyző Groisz Nándor urnál jelentsék ma-gokat. Múltán az itteni színház virágzása közös nemzeti ügy, óhajtható, ha minden nagyobb és ki-sebb lapok ezen felszólítást átveszik. A kolozs-vári színpad mind történelmi multja, mind választ-kező közönsége által méltó figyelmet igényel, s egy ügyes és tapintatos társulatnak illő anyagi eredményeket is. Igaz, hogy az itteni színpa-di sáison csak ösztöl tavaszig tart; de a M.-Yásárhelyre, Udvarhelyre, Brassóba nyáron át kiránduló ügyes társaság azon városokban ked-vező részvétnek örülhet: minél fogva hiszszük, hogy egy jól rendezett társulatnak a közelebbi január 15-ét, mint zárapot vegyék tekintetbe.

— E hó 13-án délelőtti tartatott fenn volt korm. székli tanácsos és az ev. ref. consistorium tiszteletben állt alelnöke Lészai Lajos gyász-tisztelet; az ev. reformátusok farkasutczai egy-házában. A szónoklatot helybeli lelkes Vadas ur tartotta, s a szép számu hívek gyülekezete busan gondolt az elhunyt családjára, melyből ez év utolsó felében egy szép reményű ifju, egy derék s bocsületben megöszült aya, s kö-zelebről ez utóbbinak testvére, Radnótfáiné, gyorsan, egymásután oda lettek.

— Halálzás. Ismert nevű tudosunk, Ba-lászlav János, magyar akadémiai tag, több pályakoszorus munka szerzője, mult heten Föl-deken (Biharmegyében) meghalálozott. Tisztelet emlékeztetének, béke hamvainak!

— A Kolozsvár közelében Kapuson, ottani birtokos Bíró Antal uron végrehajtott rablást újból azon szomorú jelenség közé kell soroz-uunk, mely az eddig ily jelenetektől ment Erd-élyben a vagyon és személybiztonság támadja meg. A rablók megköztözöttén hagyták hátra a kirablottat, miután nyolcz évi kárpolási előle-g, mely a mint értesültünk, m. e. 10,000 fo-rint értékű volt; magokkal elvitték. Minthogy a rablók természetű álaraczal, nem közruhában mutatkoznak, elvetemültségek még vesztélyes-bnek tünnek fel. Ez év hasonló jelenei, melyek Serban Farkason, Pávainén s Háromszék lakói-n is elővettettek, a hazafi lelket mélyen elszomor-ítják. Erdély ekkor nagy erkölcsi fensőbb-séggel dicsekedett, félézsázd óta bérceink közt biztos volt az út, s városainkban, falva-inkban biztos a vagyon és személybiztonság. Es most kell súlydyve látnunk a moralitást, mid-őn hazánk mind közelebb érintkezésbe jön a civilizált világgal? — Hírlik, hogy a napokban a bányabükki fogadók közelében is néhány rab-ló által egy útdőzseker megtámadtatott; a rablók nem sejték, hogy ott fegyverzett kato-natisztekkel találkoznak, kik rájuk lőttek, s az elvetemülteket megzsarolták.

— A napokban a szentegyház-utcában egy telekre egy vén cigány bement, s szarítani kitétt ruhákból egy csomót ellopott, rajta kap-tatván, visszaadta az elorzott ruhákat s mene-kült; de minthogy neki okvetlen ruha kellett, bement az átellenes soron más telekre, hol me-gint kirakott fehérneműket látott, próbát tett tehát itt, s néhány inget felpakolt, s odább ál-lott, a nöcseléd csakugyan beérte őt, a cigány le-hányta a ruhákat; de a reá kiáltozó cselédet kövekkel kezdé ostromolni. A minap megint, míg egy nöcseléd egyik fadényével a Szamos-ból vizet merített, a szárazon hagyott másik edényével egy kaputos tolvaj ur tova illant. A nöcseléd beérte ugyan; de a tolvaj bántatlan odább ment. Meg kell fogni az ily jó madarakat s átszolgáltatni illetékes kezek közé, hogy ta-nulják meg kicsinyben, nagyban tisztelni a más vagyont.

* Kolozsvár városa községi tanácsa folyó hó 2-d. kán tartott gyűlésében nemcsak helytartó-sági tanácsos Gr im J. ur, hanem Bayer Ká-roly miniszteri tanácsos ur is megválasztott tiszteletbeli polgárrá, s intézkedések is tétettek, hogy az eziránti oklevelek diszszel kiállitva mi-előbb megküldessenek.

— Köreinkben a Vahot Napkeletje mellett közreadott pompás képet: a Hunyadiház dia-lalinnépt, azon részvételt fogadták, melyet Erd-élyországnak hazafiai a nemzeti történelmi em-léket iránt mindig érzének. A részinkre küld-ött tiszteletpéldányt akönyvkereskedésből több előkelő ur minden áron kérte. Mi azonban töle annyival kevésbbé váhatunk meg, mert min-denki azon képet magától, a Napkelet szerkesz-tőjétől megrendelheti Stein utján. Ára, úgy tud-juk, hat pfrint. A ki azonban a Napkelet jövő évi folyamára előfizet, két pfrintért kapja meg. E mellett Vahot jövődében is ugyancsak Víz-kelety esete után hasonló fényes mellékletet

adand, melynek ára szintén 6 pfrint; de a Nap-kelet egész éves előfizetői két pfrintért kapják meg. — A tapintatosan szerkesztett „Nővilág“ szintén igen szép aczélmetszetű képet küldé meg, magas szellemű kölcsöinknek. Örövdünk, hogy olcsóbb szépirodalmi lapjaink mind csin-ban mind tartalomban annyira nevednek, hogy az Iriseket, Muster-Zeitung-okat maholnap tel-jesleg kiszorítják hazánkából. A Nővilágnak egyik fontos rovata a „Házi gazdaság“, óhaj-tjuk, hogy e rovatot, mely a gazdasszonyi kép-ződésre jó hatással lesz, minél inkább gazdagít-sa tartalommal a szerkesztőség. A Hölgyfutár mellékletéről nem szólhatunk, mert egyet se kaptunk az idén.

— A mint 1853-ik év május 20-án a Wier-ner Zeit.-ban közzététetett, O. cs. k. Ap. Fölse-ge parancsa folytán a cs. lotto hivatal által nagy pénzsorsjátékok rendezetnek közhasznu cé-lokra. Ezeknek harmadikát képezi a közelebb-ről dec. 29-én végrehajandó sorshuzás, mely alkalommal 6,698 nyeremény leend. A legna-gyobb nyeremény 15,000, kisebbek 5, 3, 2, 1 ezer, továbbá 500, 100, 10, 2 és 1 darab ara-nyos nyeremény. Ezen aranyorszuzásokból befolyó nyeremény az Uralkodó Fölseggel egy Erdélyben felállítandó tébolydára léven kegye-sen utalványozva, egyszersmind hazafias rész-vétünket érdemli. Ily sorsjegyek kaphatók a cs. k. lotto hivataloknál, adó, posta-hivataloknál, s minden városban felállított sorsjegyeladók-nál.

* A „Hölgyfutár“-nak egy pár szava van hozzánk. Nekünk mondia, tehát nekünk szól, hogy „a vidéki lapok nagy ambíciót hely-yeznek arra, ha a pesti újságokban hibákat ta-lálhatnak.“ Ha a dolgok felszínén vízi pók köny-sűségével futkosó Hfr modorát akarnók követ-ni, erre megjegyezhetnők, hogy Sevillában is minden házat „palotának“ neveznek a bol-dog spanyolok, habár viskó is az. Hagyjon bé-két nekünk Hfr, s ne hizelegien magának az-zal, hogy mivel „budapesti“ lap, oly igen nagy szerencsénknek tartanók vele akár köte-kedni, akár pajtászkodni. Már nem első eset, hogy helyténk szolt hozzánk. Bizonyítsa be, hogy hamis elvek mellett szoltottunk, s akkor elturjuk még azon gorbma építhetont is, melyet becsületes, hazafias és művels felfogásunk tekintetbe nem vételével, ránk akar ragasztani. A hang, a melyen hirharangozó ur hozzánk szol, nem valami fővárosias művelt irodalmi fel-fogásról tesz bizonyosságot.

Nemzeti színház. (*) Dec. 12-dikén Szabó Krisztina javára: „Macskási Juliánna, vagy az Aranyperceczek“, eredeti dráma 4 felv. irta Dugonics András. Az „érzékeny történet“ hősnőjé a jutalmazott képviselő, s a mennyiben jól lehetett játszani ily darabban, a mely iro-dalmunk színvonalán már szörnyű módon alul áll, jól is játszott. A pályók nagyrészt üre-sen tátoztak.

Dec. 13-dikén: „Huszár-csiny, eredeti vígjáték dalokkal, irta Vahot Imre. Vasárnap léven, a közönség szép számmal jelent meg az előadáson. Hirtling Mari (Borcsa) eleven, ügyes játéka több rendbeli tapok és kihívásokban részesült; dalai kevésbbé sikerültek.

Dec. 15-dikén: „Az árva fia és a londoni koldusok“, színjáték 5 felv. irták Dinaut és Lemon. Smike szerepét Hirtling Mari, Prospe-ctust Beke adta, a ki egyike a figyelemremél-tőbb komikusoknak, s már magában azért is dicséretet érdemel, hogy nem tuloz; a legtöbb-ször helyes felfogással játszik.

KÜLFÖLD.

— Az angol trónbeszéd bizonyos pá-risi köröket úgy látszik kellemetlenül érintett, mennyiben a brit kormány a parla-menti reformot e pillanatban renditi meg. Nem igen szeretnék, hogy éppen most, midőn a munkás-osztályokra egész Euró-pa kemény megpróbáltatás vár, a nép-képviselőt iránt Anglia felől vitatások idéz-tetnének elő. Tudva van, hogy e rész-ben Franciaország gonosz tapasztalásokat tett. A francziák között igen is sokan azt várnák a kormánytól, hogy az napfényt és esőt is tudjon csinálni. Félnék az an-gliai népen szabadelvűsködő irányoknak Belgiumra és Piemontra való visszahatásától is, a hol az alkotmányosságot jobb sze-retnék valamivel jámborítva látni.

— A „Nat. Zig“-nak írják Páris-ból, hogy ámbár a császári kormány min-den Lyonból érkező kedvezőtlen je-lentéseket folyvást gondosan elnyom: mind-azáltal bizonyos, hogy ott nagy számmal bocsátatnak el munkások, a kiknek szo-rultsága nem csekély. Egyébiránt a ható-ságok se időt se fáradságot nem kimélnék, hogy a munkásokat fölsegélhessék. Sőt oly császári rendeletet is várnak, mely egy millió értékű megrendelésre találva magá-ban felhatalmazást. Hallomás szerint a csá-szár a civilistára már félmillió megbízást utalványozott.

— A párisi pénzverdében a császár maga számára is veret olykor halhatatlansági apró pénzeket. Jelenleg, mint írják egy ily emlékpénz van munkában. Egyik oldalán a császár mellképe, a másikon Franciaország címerét látható, s egy új 100 frankos darabhoz egészen hasonlít. A körülírás azonban más és így hangzik: „Élu par Dieu, entronisé par le peuple, il a reconcilié le ciel et la terre. Gloire à lui. (Választva Istentől, trónra emelve a néptől, ő kiengesztelte az eget és földet. Dicsőség neki.) A második oldalon: Dieu sauve la France) Isten ortal-mazza Franciaországot)

— Spanyolországban a Mon-Armero ministerium állásán a kis asturini herceg, e bölcsőben is hatalmas Hercules, egy kicsit erősített, amde az abszolutisták szövetkezései is annál szorgosabban folynak ellene, úgy hogy a ministeriumnak, ha csak esze van, utóvégre is el kell szánia magát a cortes feloszlatására.

— Az ind-lázadás európai áldozatainak száma, csupán azokat számítva, akiket meggyilkoltak, vagy a kik menekülés közben lázban, napszúrás következtében veszttek el, — 1524-nél többre megy, többnyire tisztek, polgári rendűek, irnokok, missionariusok, nők, gyermekek. Csak nő és gyermek 674 esett áldozatul. Megjegyzendő, hogy Lucknó, Agra, Indore és még néhány állomás nincs a jegyzékbe fölvéve.

— Az evangélikusszövetség-

nek Londonban a napokban tartott évi gyűlése kiválólag Indiával foglalkozott. Rövid vita után határozattá lőn, azon missionariusok gyámolítása és szaporítása tökealapot gyűjteni, kik az evangélium tanait az ország nyelvén főleg iskolákban hirdetik. Együttal hiszi a gyűlés, hogy a kormány eddigi vallástalan iskoláit eltörölheti a nélkül, hogy magát azon politikai veszélynek kitegye, melyet a keresztény iskolák behozatala kormányi uton magával hozna. Hogy ez utóbbi pont magán emberre bizassék, minden szónok kíváncsúnak tartá; a kormány ellenben, mint ilyen, színeit tovább ne palástolja, hanem nyíltan ismerje el a kereszténységet. Ezzel okvetlenül megszűnnék az izlam és bramaismus állami elismerése, mely eddig sokszorosan volt követelve; sőt ezen hitvallások szokásai, szertartásai a gyűlés határozata szerint az állam részéről altassanak el, a mennyiben „a közérkölség és renddel“ ellenkeznek. A parlament és ministerek, mint tudjuk, a lázadás kitérősekor ellenkező véleményben voltak.

UJ POSTA

Kalkutta, oct. 31. Lucknóban 21-kén nagy szükség uralkodott az élelmi szerekben, Greathead Mynpur bevételé után, oct. 26-kán érte el Canpurt. Schorer hadoszlopa Delhiből megszállotta Dadrut és Jhupurt; 27 ágyut és pénzt vitt

el, később pedig meg megszállotta Canont. A delhi-i királyt Kalkuttába viszik. A csend helyre van állítva Dewában. — Nena Sahib egyik ügyvivője a gwaliori lázadók vezére.

A Kalkuttából Bombayba érkezett tudósítások nov. 9-ig terjednek. Grant tbnok oct. 30-án ment át a Gangesen Lucknó számára határozott sok élelmi szerrel. Ugyanő nov. 3-án érte el Alumbaghot s várta Campbell főparancsnokot, a ki 3-án érkezett meg Canpurba, utközben nagy bajjal menekült a fogságba eséstől. Powell ezredes nov. 1-én meg lőn támadva a dinapuri lázadóktól Futtepur és Canpur között. Mehidpur 8-án a malwa-jutalék egy részével egyesült lázadóktól lőn megtámadva, kik az angoloktól néhány ágyut elvőnek s öket visszavonulásra kényszeríték. Stuart tbnok 8-án hagyá el Dhart és éjszakra vonult. Mindenfelől érkezek az erősítések, s az ország csendesülni kezd.

— Az angol alsóház dec. 10-ki esti ülésében lord Palmerston az nyilvánítá, hogy Oroszország ellen, a fekete-tengeri kikötőket illetőleg, panaszra semmi ok sincs. — A zsidó-bill szavazás nélkül először lőn felolvasva.

— Girardin Emil újra szerepelni akar. Tudva van, hogy a híres journalist a császársággal régóta kibékült, s csupán azt kívánja, hogy az alatt a szabadság is fennmaradjon. E gondolatot mondja ki a „Courrier“ egyik cikke, melynek Girardin a sugallója. Mit mi kívánunk, — ugymond, — az a szabadság

a császárság alatt; ezt kívánnia kell a reformok minden barátjának, s a forradalom minden ellenének. A császárság és a szabadság épp oly könnyen kibékíthetők, mint a császárság és a béke. Ha a császárság a dícsőséges béke, miért ne lenne az a gyümölcsöző szabadság is. Barát és ellenség bevallja, hogy a hatalom Franciaországban egyesíti a férfasság és erő minden föltételeit. A császárság tehát, mely a béke, lehet a szabadság is.

— Szerbiában az elítélt összeesküvőkkel rosz bánás miatt, a fejedelem iránt nem csekély elégtelenség uralkodik az országban. Egyébiránt beszélnek, hogy a porta közbenjárására a foglyok legközelebb mindnyájan szabadon fognak bocsátatni.

Hongkong, oct. 30. Kanton megtámadása december első napjaiban fogna történni. Hallomás szerint Jeh-t leteszik hivatalából, s Pihwhai lépébe helyébe. Nankingi hírek szerint a keleti és éjszaki tartományok királya meghalt, s új király nevezetett ki. A porcellántorony le van rombolva.

Sajtóhírek. A n-nyedi levélben damoclesi helyet olvasd damoclesi. A dézsi levélben: esőra alany szinben h. olv. esőre alapszinben. A külföldben koal helyett olv. közöl sat.

Bécsi börze. december 12-dikén. Erd. urbéri papir 77 1/2. Magyar urbéri papir 78 1/8. Nemzeti kölcsön 82 1/2. Arany darabja 5 fr. Ezüst 9 f.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A közhalmi és k. járás-hivatal mint törv. szék f. é. okt. 15-ről 1925 sz. a. felhívja azon birtokosokat, a kiknek igénye lenne az 1856-ki maj. 9-kén Bethlenben végrendelet nélkül elhalt cs. k. járási főnök Falk Károly hátrahagyott vagyonához, adják be oda követeléseiket 1858 mártius 31-éig.

Urbérkárptólási töke-utalványozás.

A zilah-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 15-ről 2687 sz. a. tudatja, hogy Bartha Andrásnak, úgy Szabó Mária özv. Nagy Mihályné-

nak és leánya Juliánnak örökösének Kaiszler Sándornak és gyermekeinek Ilkának, Bertának és Sándornak szeredeni birtokuk után 398 eft. 7 1/2 kr. kárp. töke 69 eft. 55 1/2 kr. kamat, a sámsoni után 1293 eft. 15 kr. kárp. töke 501 eft. 7 3/4 kr. kamat hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 márt. 1-jéig. Targyalása május 1-jén d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 13-ról 10631 sz. a. tudatja, hogy 1) gróf Haller Borbára és Czecziliának füléházi birtokuk után 12 eft. 6 1/2 kr. kárp. töke 1216 eft. 13 1/2 kr. kamat. 2) ihocsa Máriának idecsapataki birtoka után 479 eft. 52 kr. kárp. töke 5 eft. 19 3/4 kr. kamat. 3) Papp Antalnak nagy rakosi birtoka után 97 eft. 28 1/2 kr. kárp. töke 26 eft. 48 kr. kamat hátralék van utalványozva. A kö-

vetelések beadandók 1858 febr. 15-éig. Targyalása ápril. 17-kén d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 26-ról 10857 sz. a. tudatja, hogy 1) gróf Wass Ádámnak velkéri birtoka után 3487 eft. 15 kr. kárp. töke 720 eft. 49 kr. kamat. 2) Szabó Lajosnak nagy iklódi, ónaki, n. esküllői és víz-szilvási birtoka után 5911 eft. 30 kr. kárp. töke 1182 eft. kamat hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 febr. 26-ig. Targyalása ápril. 27-én d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 26-ról 10854 sz. a. tudatja, hogy 1) Pataki Danielnek oláh-ujfalvi birtoka után 88 eft. 35 kr. töke, 12 eft. 9 1/2 kr. kamat. 2) B. Bánfi Albertnek igriczei, tótfalui és válszúti birtoka után 19,289 eft. 58 kr. töke, 1103 eft. 36 1/2 kr.

kamat. 3) gróf Thoroczka Juliánnak hasznos birtoka után 8681 eft. 36 1/2 kr. a mohácsi után 581 eft. 30 kr. töke, 1541 eft. 22 kr. kamat hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 február. 24-éig. Targyalása ápril. 26-kán d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 26-ról 10851 sz. a. tudatja, hogy 1) Orbók Elzának k. s. budiki birtoka után 221 eft. 21 kr. töke, 38 eft. 44 1/2 kr. kamat. 2) Sylvestor Jánosnak idecsapataki és magyar fülpösi birtoka után 1605 eft. 21 3/4 kr. töke, 270 eft. 2 3/4 kr. kamat. 3) Hener Dávidnak szász-fülpösi birtoka után 40 eft. 6 1/2 kr. töke, 2 f. 32 3/4 kr. kamat hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 február. 23-áig. Targyalása ápril. 24-kén d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(317) N. 6887 — 1857.

Hirdetmény.

A helyi mgos cs. k. ker. leti hivatalnak folyó hó 8-ról 10,466 — 1857. szám alatti határozatos rendelete mellett leküldött, december 1-ről 9884 — 1857. szám alatti magas helytartó-

8-10. társági elnökség rendelete következtében, ezennel köztudomásra hozatik, hogy a Mainz városa és szövetségi várbán lőpor fellobbanása által történt szerencsétlen esemény következtében a mainzi kárvalottak felségére, e városban már elintézt általános jótékony adomány-gy jtelesen kívül máj naptól számíva a tanács elnökségénél is fogadtatnak el e célra segédpénzek, rendeltetések helyére leendő juttatás végett.

A kolozsvári tanácsból, dec. 11-kén 1857.

(318) (1-3) Jóság-eladás és haszonbérbe keresés.

Egy nagy jóság N-Szeben és Károly-Fejervár között közel, a Maroshoz és a nagy-utóhoz, örök áron eladó.

Szintén az érintett vidéken, vagy fennebb is a Maros és Körüllő térein egy nagy 2-4 ezer früg rugó bérértékű jóság, az itteni méter avagy angol módu bérrendszer szerint haszonbérbe kerestetik.

Mindkét esetben névze értekezhetni Kolozsvárt, Óvár 230 számú háznál

CSULAK DÁNIEL országos ügyvédnél.

(2-2)

(316)

Előfizetési felhívás a

„Magyar Néplap“

czimű politikai ujság 1858-dik évi folyamára.

Mennyire sikerült lapunknak a múlt évben kiadott programunkban kitűzött magasabb célunkat megközelíteni; arra felelt a közönség, mely hazafias csüggedetlen törekvésünk hazafias pártolásával helyeselte. Ez által felbátorítva, sőt fölhíva érezzük magunkat, hogy dacára azon körülménynek, mely a behozott lényegadó miatt 5000 főtnyi biztosítékkal bíró lapunkra is kihat, — mondjuk dacára ezen körülménynek, pályafutásunk harmadik évét is megkezdjük, még pedig újult reményekkel, miszerint azon közönség, mely eddigi fáradozásunkban pártolásával kitartásra ösztönözött, most áldozattal járó törekvésünk, hazafias érzelménél fogva is, növekedő részvételt fogja támogatni azon mértékben, a mint a mi pályánk nehézségei is növekedtek.

Lapunk újévtől kezdve átalakuláson menend át, A mostani negyedről helyett félvalakban fog megjelenni, mint most is, hetenkint kétszer azaz minden szerdén és szombaton, mindenkor egy egy ivet adva E változással azon célt véljük elérni, hogy olvasóinknak többet remélünk adhatni.

Beltartalmát illetőleg ugy igyekszünk lapunkat szerkesztési, hogy a sokoldalúsága mellett magában foglalja mindazt röviden, mit a politikai napilapok hosszasan adnak, melye et azonban a helyesilleték okozta 16—22 píttra menő nagy áruk miatt, nem járathatja mindenki.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

a „Magyar Néplap“nak a hirdapélyeket és postajárulékat is beszámítva Pesten házhoz hordva, Vidékre postán bérmentesen küldve következő: Évesre 2 ft. 10 kr. Félévre 4 ft. Egész évre 8 ft. pp. — Előfizethetni: Vidéken minden cs. k. postahivatalnál, Budapesten: a „Magyar Néplap“ irodájában váci-utca 2-dik száma alatt földszint.

Gyűjtőknek minden 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálnak. Mindennemű hirdetést olcsó árért (egy öt hasábos petit-letű sor 4 pkr) s ha kívánatik rajzzal is közöljük.

Az előfizetői pénzt, valamint egyéb küldeményt is bérmentesen ily czim alatt kérjük beküldeni: „A Magyar Néplap irodájának“ Pesten, váci-utca 2-dik szám földszint.

Együttal felkérjük t. előfizetőinket, hogy megrendeléseiket mentől előbb megtenni sziveskedjenek, mert most a bélyegadó miatt lőlös számú példányt nem nyomathatunk.

Vége t. cz. jóakaróink s ügybarátainknak eddigi önzéstelen nemes buzgalma általán megköszönvén, hazafiai bizalommal kérünk fel mindenkit, főképp azon honfittasainkat, kik állásuknál fogva a nemzetre vezető befolyással bírnak, hogy ezen a magyar nép javára célzó hazafias vállalatunk előmozdítására erőfeszítést tegyenek, lehetőleg körremunkálni s lapunkat ismerőseik, barátai között minél nagyobb mérvben terjesztani sziveskedjenek.

Kelt Pesten, 1857. évi december 1-sőjén.

Szabó Alajos, tudor és tanár

a „Magyar Néplap“ kiadó tulajdonosa s felelős szerkesztője.

(313)

Haszonbéri hirdetés,

mely szerint hirtétetik, hogy b. Bánffy Zsigmond urnak K. Fejervár mellett eső Galdtői birtoka, a Bekai praediummal együtt 1858 24-dik áprilistól kezdve négy évre haszonbérbe adandó. A birtok mennyiségét, s feltételeket lehet látni, s iránta egyezkedni Tóvisen t. Árkosi Lajos ügyvéd ural, úgy Kolozsvárott a tulajdonossal.

(319)

Grünfeld Manó

Francia- és angol nyelvmester pár szabad óráját ajánlja a t. cz. közönségnek. Az előadás kíváncságot gerjeszt magyar vagy német nyelven eshetik. További utatitást Szenkovics Márton kereskedése ad, nagypiacz, gr. Rhédai ház.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.